

TALOUSARVIOALOITE 637/2010 vp

Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten, katulähetysyhdistysten ja muun kolmannen sektorin lisärahoitukseen erityisesti Keski-Suomessa

Eduskunnalle

Kolmannen sektorin toiminnat ovat ottaneet sijansa yhteiskunnassamme. Vaikka työttömien yhdistysten edustajat ovat usein todenneet tavoitteekseen tehdä yhdistyksensä tarpeettomiksi, silti tarvetta on yhä. En pidä oikeana linjaa, jossa avustusrahat lopetetaan. Eri paikkakunnilla on suhteellisen pienillä avustusrahoilla saatu työllistettyä yhteensä satoja ihmisiä maakunnassamme. Aina, kun jotakin tekee, niin jotakin saa, on totuus tänäkin aikana. Kun vaihtoehdoksi jää vain rahanmeno eikä tulosta työstä, tilanne ei ole oikein. Kolmannen sektorin yksi tärkeä tehtävä on myös auttaa ja ohjata ihmisiä eri elämänvaiheiden jälkeen työelämään.

Ajatus työllistymisestä työmarkkinoille on hyvä, mutta aina se ei vain eri syistä onnistu. Silloin kolmas sektori on korvaamattoman tärkeä antaessaan mahdollisuuden työhön tukirahoilla. Käydessäni eri työttömien yhdistysten ja nuorten työpajojen toimipisteissä niin maakunnassamme kuin Keuruullakin olen tavannut vain työstään iloisia ihmisiä. Jokaisen ja erityisesti nuoren kohdalla tämä merkitsee paljon. Tilanteiden ja asioiden parantuessa useimmat ovat sitten työllistyneet muille työmarkkinoille tai toimivat yrittäjinä. Tässäkin on tullut kiitettävän myönteistä tulosta.

Työ on jo sinänsä arvokas asia ihmiselle. Tätä mahdollisuutta tulee tarjota monin tavoin. Kuukaan ei saa jäädä osattomaksi. Kolmannen sektorin työtä tarjoaviin toimintoihin on löydettävä

ratkaisut ja rahoitus. Kovan kilpailunkin maailmassa jokaiselle on oltava tarjolla jotakin työtä. Työllä itsellään on paljon muitakin arvoja kuin välitön rahallinen tulo. Kuinka turvataan kolmannen sektorin toimijoiden toimintamäärärahojen jatkuminen, etteivät toiminnat keskeytyisi tai loppuisi?

Ensinnäkin laki ja asetus työllisyyspoliittisesta avustuksesta eivät velvoita "työllistämään". Niissä puhutaan työllistymistä edistävästä toimenpiteistä. Joillakin yhdistyksillä työllistämisen lisäksi on kysymys ihmisten elämänlaatua parantavista toimenpiteistä. Jos ja kun yhdistyksen toiminta loppuu, niin loppuu myös kaikki edellä kerrottu.

Yhdistyksen toiminta ei ole pelkkää työllistämistä. Se on ennen muuta yritystä valmentaa ihmisiä työelämään ja parantaa heidän elämänlaatuaan. Jos ns. kolmannen sektorin rahoitus vaikeutuu, vaikutuksia voi kuvata seuraavasti: maksuttomat toimistopalvelut loppuvat, maksuton neuvonta esim. velka- ja eläkeasioissa loppuu, maksuton mahdollisuus lukea lehtiä kahviossa loppuu — eikä kahvistakaan aina peritä maksua, maksuton mahdollisuus käyttää nettiä tai muuten tietokonetta kahviossa loppuu, mahdollisuus matalan kynnyksen sosiaaliseen kanssakäymiseen toimistossa ja kahviossa loppuu.

Sellaisen paikan puuttuminen, jossa voi olla vapaasti ja vertaistensa joukossa (mukaan lukien toimiston palkattu väki), saattaa johtaa ns. syr-

jäytymiseen. Mahdollisuus oppia työelämää ja sitä myötä palata normaaliin työelämään loppuu. Yhdistys on usein pystynyt järjestämään "työpai-kan" talon omissa töissä ja talon ulkopuolisissa töissä 6—10 henkilölle vuodessa erilaisten tuki-en avulla. Yhdistyksessä työssä olevilta ei vaadi-ta tulosta. Ensimmäinen opeteltava asia on oppia tulemaan töihin töiden alkaessa ja lähteä pois töi-den päättyessä.

Kolmannen sektorin yhdistys on matalan kyn-nyksen työpaikka. Ruokapankkitoiminta voi lop-pua. Yhdistykset hoitavat usein ruokapankin, mutta ruokalappuja ihmiset saavat myös dia-konialta ja sosiaalitoimistosta. Yhtäkkisestä ra-hoituksen loppumisesta seuraisi ongelmia monin tavoin. Kysymykseksi nousee mm. se, minne lai-tetaan yhdistyksen omistamat tavarat (toimiston koneet, laitteet, pöydät, arkisto, kahvion astiasto jne.). Miten maksetaan työntekijöiden palkat? Toimistoa, kahviota ja kirpputoria ei hetkessä ajeta alas eikä ilman työntekijöitä. Miten selvi-tään veroista, joita verottaja määräsi yhdistyksel-le sen omasta varainhankinnasta? Vapaaehtoi-nen ja puolittain vapaaehtoinen järjestötoiminta kaipaa tukea. Jos yhdistys ei selviä velvoitteis-taan käytettyään kaikki keinot, jäävätkö rästit yh-distyksen vastuullisten henkilöiden vastattavik-si?

Nuorten työpajojen toimintojen turvaaminen ja yhteiskunnallisen syrjäytymisen ehkäisemi-nen on tärkeää. Pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa ongelmia monille ihmisille. Monelle se on myös muuttunut pysyväksi työttömyydeksi. Pitkäai-

kaistyöttömien tilanteen helpottamiseksi olisi erityisen tärkeää kehittää työ- ja sosiaalihal-lin-non yhteistoimintaa paikallistasolla. Tätä varten on jo asetettu työryhmä kehittämään koordinoitu-ja malleja ja keinoja pitkäaikaistyöttömien palve-luihin.

Pelkkä työpaikalla hankittu ammattitaito ei enää riitä muuttuvilla työmarkkinoilla, jos työn-tekijällä ei ole yleissivistäviä ja ammatillisia pe-rusvalmiuksia. Työelämästä syrjäytymisen eh-käiseminen edellyttää ammatillisten ja yleissivis-tävien perusvalmiuksien parantamista erityisesti ikääntyvillä työntekijöillä.

Nuorten kohdalla on varmistettava toteutettu-jen koulutusuudistusten lisäksi, että nuorten työ-pajatoiminnan jatkuvuus turvataan ja työpajojen toimintaa kehitetään. Erityistä huomiota on kiin-nitettävä palvelujärjestelmien ulkopuolelle pu-donneisiin ja elämänhallinnassaan vaikeuksissa oleviin nuoriin. Päihde- ja huumausainetilanne pahenee. Erityisesti nuorten huumausaineiden käytön ehkäisyyn on kiinnitettävä huomiota.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää valtion vuoden 2011 talousarvioon momentin 32.30.51 perusteluihin maininnan, että määrära-haa saa käyttää työttömien yhdistysten, katulähetysyhdistysten ja muiden vas-taavien kolmannen sektorin toimijoiden työn turvaamiseen erityisesti Keski-Suo-messa.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2010

Lauri Oinonen /kesk